Voorstel aan Gemeenteraad

Registratienummer:
Z/25/781085

Onderwerp
Programmabegroting 2026

Voorstel
De gemeenteraad wordt voorgesteld:

In te stemmen met de Programmabegroting 2026 en in het bijzonder met:

Financieel perspectief

1. De actualisatie van de begroting 2026 en meerjarenraming 2027-2029 door verwerking van de bijstellingen in de tabel vaststaande ontwikkelingen uit het onderdeel Actualisatie financieel perspectief van de programmabegroting 2026.

2. De actualisatie van de begroting 2026 en meerjarenraming 2027-2029 door verwerking van de (beleids)keuzes in de tabel (beleids)keuzes uit het onderdeel Actualisatie financieel perspectief van de programmabegroting 2026.

3. Het beschikbaar stellen van financiële ruimte voor nieuwe exploitatie- en investeringsvoorstellen:
   a. Voor exploitatievoorstellen € 0,5 mln in 2026 oplopend tot € 2,0 mln in 2029,
   b. Voor investeringsvoorstellen in de periode 2026-2029 jaarlijks € 10 mln investeringskrediet.

4. De inzet van de beschikbare exploitatiemiddelen ad € 0,5 mln in 2026 voor:
   a. Het versterken van lobby en public affairs 2026-2030 ad € 0,15 mln,
   b. Procesmiddelen voor het ontwikkelen van een visie op het culturele landschap ad € 0,15 mln,
   c. Tijdelijke huisvesting (onderdeel ambtelijke huisvesting) ad € 0, 20 mln.

5. Het beschikbaar stellen van de volgende investeringskredieten ten laste van de investeringsruimte 2026 ad € 10 mln:
   a. Voorbereidingskrediet ontwikkeling van de ESCS-locatie ad € 0,59 mln;

burgemeester	gemeentesecretaris/ algemeen directeur
mr. J.Th.C.M. Verheijen	drs. L.J.F.P. Busschops

b. Voorbereidingskrediet onderzoeken (her)ontwikkeling Toon Hermans Theater met als zoekrichting de Ligne ad € 0,25 mln;
c. Voorbereidingskrediet het Plenkhoes ad € 0,32 mln;
d. Investeringskrediet Warmtenet Zuid-Limburg ad € 0,1 mln;
e. Investeringskrediet aanpak Allee Limbricht ad € 1,4 mln;
f. Investeringskrediet 2de fase aanpak slimme verlichting fietspaden ad € 0,15 mln.

6. Het beschikbaar stellen van een investeringskrediet ad € 1 mln. voor de aanpak Allee Limbricht ten laste van de investeringsruimte 2027 ad € 10 mln.

7. Het beschikbaar stellen van de volgende investeringskredieten ten laste van de investeringsruimte 2028 ad € 10 mln:
   a. Investeringskrediet aanpak Allee Limbricht ad € 1,0 mln.
   b. Aanpak Biesenweg ad € 1,0 mln

8. De inzet van de resterende beschikbare investeringsmiddelen ad € 34,2 mln (periode 2026 tot en met 2029) en jaarlijks € 10 mln in 2027 tot en met 2029, in afwachting van afzonderlijke raadsvoorstellen, te oormerken voor de ontwikkelingen met betrekking tot:
   a. Het Warmtenet Zuid-Limburg
   b. Huisvesting Toon Hermans Theater
   c. De gemeenschapsaccommodatie het Plenkhoes
   d. ESCS-locatie
   e. Het Anker
   f. Mobiliteitsproject aanpak slimme fietsverlichting

9. De voordelige begrotingssaldi in de jaarschijven 2026 tot en met 2029 aan te houden in afwachting van de ontwikkeling van het Rijksbeleid met betrekking tot gemeentefinanciën en het risicoprofiel binnen onze begroting.

10. Het overschot in de algemene reserve risicobeheersing ad € 3,9 mln. toe te voegen aan het surplus van de algemene reserve, waardoor het geactualiseerd risicoprofiel volledig (100%) wordt afgedekt.

11. Het beschikbaar stellen van een krediet voor vervangingsinvesteringen Ibor in 2026 van € 18,8 mln.

12. Het beschikbaar stellen van een krediet voor:
   a. Ontsluiting Absbroek ad € 3,8 mln en de kapitaallasten te dekken ten laste van de algemene middelen;
   b. Vloercoating parkeergarages ad € 7,8 mln en de kapitaallasten te dekken ten laste van de algemene middelen;
   c. Proeftuin Zeeheldenbuurt ad € 0,6 mln en de kapitaallasten te dekken binnen de bestaande begroting.

13. De nadelige saldi op de stelpost inflatie van € 5,0 mln in 2026 respectievelijk € 1,4 mln in 2027 op te losssen door:
    a. het toevoegen van het restant stelpost 2025 aan de stelpost 2026;
    b. middelen die uit toekomstige circulaires Gemeentefonds worden ontvangen hiervoor in te zetten.

14. Het instellen van de reserve continuïteit Zorg & Veiligheidshuis Westelijke Mijnstreek.

Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen

15. De looptijd van de beheerplannen openbare ruimte beleidsarm te verlengen voor de jaren 2026 en 2027.

Inleiding

Overeenkomstig het raadsbesluit over de P&C-cyclus 2025 worden in de raadsvergadering van 12/13 november aanstaande de 2de rapportage 2025, de programmabegroting 2026 en de belastingmaatregelen 2026 in samenhang behandeld. De besluitvorming over de 2de rapportage 2025 en de belastingmaatregelen 2026 wordt via een afzonderlijk voorstel aan de raad voorgelegd.

Wij hebben in deze begroting het begrotingsbeeld bijgesteld voor vaststaande ontwikkelingen en een aantal (beleids)keuzes. Na verwerking van deze ontwikkelingen blijkt dat er tot en met 2029 sprake is van voordelige (structurele) begrotingssaldi.

In de begroting 2026 met een omvang van afgerond € 480 mln hebben we per (sub) programma onze voornemens in termen van doelen en resultaten uitgewerkt. De uitvoeringsagenda 2024-2026, waarin de speerpunten voor deze bestuursperiode zijn opgenomen, en de projectenportefeuille maken daar deel van uit.

Beoogd effect

In deze begroting geven wij inzicht in de doelen en resultaten die wij komend jaar willen realiseren en welke middelen wij daarvoor willen inzetten.
Hierbij streven we naar:

- een structureel en langdurige gezonde financiële situatie
- uitvoering geven aan de uitvoeringsprincipes die in de kadernota 2023/ kaderbrief 2025 zijn vastgelegd, door:
    - verwerking van de vaststaande ontwikkelingen;
    - voor zover de begroting dat toelaat keuzes te maken.

Argumenten

Programmabegroting 2026

In voorliggende programmabegroting 2026 gaan wij achtereenvolgens in op het financieel kader/ actualisatie financieel perspectief, het programmaplan, de verplichte paragrafen, de financiële begroting en een aantal bijlagen. De voorstellen met betrekking tot de onderdelen Financieel perspectief en de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen zijn in de programmabegroting 2026 expliciet weergegeven en toegelicht.

Begroting op hoofdlijnen 2026

De Begroting op hoofdlijnen is, net als vorig jaar, niet meer in een afzonderlijk document uitgewerkt, maar maakt nu onderdeel uit van het programmaplan. In de begroting op hoofdlijnen, die is ingericht op basis van de vier veerkrachten, kan voor de belangrijkste resultaten in de digitale applicatie worden doorgeklikt naar de inhoudelijke toelichting op deze resultaten in de (sub) programmabladen.

Tussentijdse betrokkenheid raad

In het raadsbesluit over de P&C-cyclus 2025 is aangegeven dat de raad tussentijds in positie wordt gebracht bij de totstandkoming van de begroting. Op 21 augustus jl. is de raad geïnformeerd over landelijke ontwikkelingen met betrekking tot gemeentefinanciën.

Op 8 oktober aanstaande vindt wederom een interactieve raadssessie plaats, in de bekende vorm van een begrotingsmarkt. We starten de sessie met een korte plenaire toelichting op de inhoud van de begroting. Per veerkracht richten wij een 'marktkraam/ stand' in, die ambtelijk wordt bemenst. Nadat de raad op 25 september de begroting ontvangt, kunnen tijdens de drie uur durende sessie vragen ter verduidelijking worden gesteld en/of eigen inzichten worden getoetst (ter voorbereiding op moties/ amendementen).

Toelichting voorstellen

Voorstellen 1 tot en met 11 - Actualisatie financieel perspectief

Zoals bij het onderdeel programmabegroting toegelicht, zijn de voorstellen in de programmabegroting expliciet weergegeven en toegelicht. Bovenstaande voorstellen vloeien voort uit de actualisatie van het financieel perspectief. Bij het onderdeel Financiën van dit raadsvoorstel wordt hier ook verder op ingegaan.

Voorstel 12 - Instellen reserve continuïteit Zorg & Veiligheidshuis Westelijke Mijnstreek

Het instellen van (bestemmings)reserves is volgens de nota reserves en voorzieningen een bevoegdheid van de raad.

Het Zorg- en Veiligheidshuis Westelijke Mijnstreek dient zelf zorg te dragen voor een gezonde algemene reserve (10% van de loonsom) om de continuïteit van de organisatie te waarborgen. Het Zorg- en Veiligheidshuis Westelijke Mijnstreek maakt derhalve geen gebruik van de concern calamiteitenreserve van de gemeente Sittard-Geleen. Voorgesteld wordt hiervoor de reserve continuïteit Zorg & Veiligheidshuis Westelijke Mijnstreek in te stellen.

Voorstel 13 - Verlenging looptijd beheerplannen openbare ruimte beleidsarm voor de jaren 2026 en 2027.
De huidige beheerplannen zijn aan actualisatie toe. Toch kiezen we ervoor deze plannen tijdelijk met twee jaar (2026–2027) te verlengen. De reden daarvoor is dat de Omgevingsvisie het vertrekpunt vormt voor een nieuw programma voor de openbare ruimte. Dit programma is een herijking van het huidige beleidsplan ('Tuinman van Sittard-Geleen') en sluit aan bij de werkwijze van de Omgevingswet. Het Tuinmanconcept blijft in dit nieuwe programma het leidende principe,

Aangezien de Omgevingsvisie pas in maart dit jaar is vastgesteld, is er onvoldoende tijd om zowel het beleidsplan te herijken als tijdig nieuwe beheerplannen op te stellen voor de begroting 2026. De tijdelijke verlenging is beleidsarm. Ofwel we actualiseren alleen de financiële uitgangspunten en behouden de bestaande onderhoudsniveaus. De financiële consequenties hiervan zijn opgenomen In de actualisatie van het financieel perspectief. Zie voorstellen 13.1 en 13.2 in de tabel vaststaande ontwikkelingen alsmede de bijstelling van beheerbudgetten laste van de stelpost inflatie. .

Bovenstaande aanpak is afgestemd met onze provinciale toezichthouder.

Kanttekeningen
Niet van toepassing.

Inclusie
Voor zover inclusie betrekking heeft op begrijpelijkheid streven wij er naar, zoals ook in het coalitieakkoord 'Samen zorgvuldig, verbindend doorpakken' aangegeven, de financiële tabellen en teksten in deze begroting op een begrijpelijke manier en in duidelijke taal te presenteren. Via het digitaal beschikbaar stellen van deze rapportage beogen daarnaast de toegankelijkheid van onze P&C-producten te verbeteren.

Duurzaamheid
In relatie tot de P&C-cyclus in het algemeen en onze financiën in het bijzonder heeft duurzaamheid met name betrekking op voeren van een solide financieel beleid met voldoende veerkracht. Deze financiële veerkracht heeft betrekking op wendbaarheid en weerbaarheid. Met andere woorden: hebben wij voldoende middelen om uitvoering te geven aan ambities en beschikken wij over middelen om tegenvallers op te kunnen vangen. Wij geven hier uitvoering aan door:

- het toepassen van onze begrotingskaders:
- het verhogen van de post onvoorzien in 2026 e.v. met een bedrag van € 0,4 mln tot een bedrag van € 0,5 mln;
- het realiseren van een sluitende begroting en meerjarenraming;
- het borgen van structureel begrotingsevenwicht;
- het afdekken van het geactualiseerd risicoprofiel, inclusief een restrisico van 1% van het begrotingstotaal in de algemene reserve risicobeheersing;
- het aanhouden van een buffer in de algemene reserve van 2% van het begrotingstotaal.

Financiën

De financiële consequenties zijn uitgewerkt in de programmabegroting 2026, onderdeel 'Financieel perspectief'. Met de begrotingssaldi tot en met de 1ste rapportage 2025 als vertrekpunt hebben wij het begrotingsbeeld bijgesteld. De lopende jaarschijf 2025 is bijgesteld in de 2de rapportage 2025 die tegelijkertijd met deze begroting wordt behandeld.

Passend binnen de uitvoeringsprincipes in de kadernota 2023/ kaderbrief 2025 hebben we het begrotingsbeeld allereerst bijgesteld voor nieuwe vaststaande ontwikkelingen. De belangrijkste voordelige vaststaande ontwikkelingen hebben betrekking op het gemeentefonds (meicirculaire 2025) en de bijstelling van de kapitaallasten (rente en afschrijving) op basis van actuele prognoses van de voortgang van de projectenportefeuille. De belangrijkste nadelige bijstellingen betreffen de actualisatie van de beheerplannen IBOR, het herstelplan De Domijnen en de borging van de uitvoeringskracht van bestaande taken.

Naast bovenstaande vaststaande ontwikkelingen wordt voorgesteld in het begrotingsbeeld een aantal (beleids)keuzes te verwerken. We hebben onderscheid gemaakt in financiële keuzes (o.a. indexering OZB en inzet stelpost robuuste begroting) en keuzes die een nadere uitwerking betreffen van richtingen/ besluiten door de raad. Tot slot hebben we in de actualisatie van het begrotingsbeeld financiële ruimte gecreëerd voor nieuwe exploitatie- en investeringsvoorstellen. De daadwerkelijke inzet van deze middelen vindt plaats aan de hand van een integrale afweging respectievelijke op basis van afzonderlijke raadsbesluiten. Passend binnen de financiële kaders en personele kaders (borging uitvoeringskracht). Binnen de beschikbare exploitatie- en investeringsruimte doen we in deze begroting een aantal voorstellen.

De effecten van inflatie/ prijsstijgingen op onze begroting hebben wij gedekt uit de middelen die we hiervoor in de begroting hebben opgenomen (stelpost inflatie). Na verwerking van deze bijstellingen is er in 2026 en 2027 een tekort op de stelpost inflatie. In de besluitvorming zijn voorstellen opgenomen om deze tekorten op te lossen.

Na verwerking van deze ontwikkelingen blijkt dat er tot en met 2029 sprake is van voordelige begrotingssaldi. Na correctie van onze begrotingssaldi voor de incidentele baten en lasten blijkt dat onze begroting tot en met 2029 ook voordelige structurele saldi heeft. Een structureel sluitende begroting 2026 is toereikend om voor repressief begrotingstoezicht in aanmerking te komen.

In dit actueel begrotingsbeeld is de landelijke trend van het doorgeschoven ravijnjaar niet direct zichtbaar. We zien wel dat de omvang van de voordelige (structurele) begrotingssaldi in de meerjarenraming afneemt. Rekening houdend met het in de begroting 2026 beschreven risicoprofiel stellen wij voor de voordelige begrotingssaldi vooralsnog beschikbaar te houden. Dit met het doel toekomstige nadelige ontwikkelingen op te kunnen vangen, zonder dat hier afzonderlijke maatregelen (ombuigingen) voor nodig zijn

In het kader van de weerbaarheid hebben we in onze algemene reserve risicobeheersing het geactualiseerd risicoprofiel, inclusief een restrisico van 1% van het begrotingstotaal volledig afgedekt. Daarnaast bedraagt het surplus in de algemene reserve bedraagt, rekening houdend met een ondergrens van 2% van het begrotingstotaal en een aantal specifieke bestemmingen, € 21,4 mln. in 2025 en daalt dan naar € 9,6 mln. in 2029. Deze daling ligt in lijn met de besluitvorming, over

de dekking van de uitvoeringsagenda bestuursperiode 2024-2026 met incidentele middelen (algemene reserve).

Communicatie en Participatie
Het collegevoorstel wordt gecommuniceerd via de openbare besluitenlijst. Het raadsvoorstel wordt geagendeerd voor bespreking in de ronde van 30 oktober respectievelijk voor vaststelling in de raadsvergadering van 12/ 13 november aanstaande. Tevens is er een persbericht gemaakt voor de externe communicatie.

Vervolg
Op 25 september aanstaande bieden we de programmabegroting 2026 aan de gemeenteraad aan. Voor de ambtelijke toelichting bereiden wij een videopresentatie voor. Deze presentatie wordt uiterlijk 29 september via het dagbericht beschikbaar gesteld. In deze presentatie lichten we de inhoud van de begroting op hoofdlijnen toe. De digitale versie van de programmabegroting 2026 stellen wij uiterlijk voor de rondebehandeling van 30 oktober aanstaande via de webapplicatie (LIAS) beschikbaar.

Op 8 oktober aanstaande organiseren we in de Hanenhof een interactieve raadssessie over de begroting 2026. Deze sessie is toegankelijk voor alle raads- en burgerleden. Naast een korte plenaire toelichting op de inhoud van de begroting is er gelegenheid tot het stellen van vragen. Voor deze sessie is een afzonderlijke uitnodiging verstuurd.

Voor technische vragen kunnen raadsfracties bij de P&C-producten gebruik maken van een schriftelijke technische vragenronde. Dit proces wordt zo ingericht dat de antwoorden beschikbaar zijn voor de rondebehandeling.

Voor het indienen en beantwoorden van technische vragen stellen wij de volgende planning voor:
- Dinsdag 21 oktober (10.00 uur): uiterste datum indienen gebundelde vragen door raadsfracties;
- Vrijdag 24 oktober (16.00 uur): aanbieding beantwoording via het dagbericht aan de gemeenteraad.

Datum	Wie	Omschrijving
25 september	Financiën	Aanbieding programmabegroting 2026 aan de raad
8 oktober (19.00 – 22.00)	Raads- en burgerleden, college en ambtelijke organisatie	Interactieve begrotingsmarkt
21 oktober (10.00 uur)	Raadsfracties	Uiterste termijn indienen technische vragen, gebundeld per raadsfractie (in Word-formaat)
24 oktober(16.00 uur)	Griffie, Financiën	Aanbieding beantwoording schriftelijke technische vragen via het dagbericht
30 oktober	Raadsfracties, Griffie, Pfh. Middelen, Financiën	Ronde – beeld- en oordeelsvormend
12/13 november	Raad	Besluitvorming programmabegroting 2026

De behandeling van de programmabegroting 2026 vindt gelijktijdig en in samenhang met de 2de rapportage 2025 en de belastingmaatregelen 2026 plaats.

Bijlagen

01 Programmabegroting 2026 – versie college 23 september 2025
02 Persbericht

Voorstel aan **Gemeenteraad**	
Steller: [redacted] E-mail: [redacted]@sittard-geleen.nl Team: Portefeuillehouder: J.G.L.M. Bühler	Reg. nummer : Reg. datum : 21 september 2025 Reg.nummer(s) bijlagen :